

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาแบบแผนสุขภาพของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านธรรมปกรณ จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะของประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ผู้สูงอายุชาย หญิง ที่อาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านธรรมปกรณ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 172 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 110 คน เป็นชาย 58 คน หญิง 52 คน โดยกำหนดคุณลักษณะดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีการรับรู้เกี่ยวกับ เวลา สถานที่ บุคคลเป็นปกติ
2. มีความเข้าใจและสื่อสารภาษาไทยได้ดี
3. ยินดีร่วมมือในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเอง โดยอาศัยกรอบแนวคิดของศิริพร ชัมภลิจิต (2533) และแบบสัมภาษณ์ของอำไพ ชนะกอกและคณะ (2535) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ข้อ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับแบบแผนสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดของศิริพร ชัมภลิจิต (2533) และแบบสัมภาษณ์ของอำไพ ชนะกอกและคณะ (2535) ลักษณะแบบสัมภาษณ์เป็นคำถามชนิดปลายปิดจำนวนทั้งหมด 56 ข้อ ประกอบด้วย

2.1 แบบแผนสุขภาพด้านการรับรู้และการดูแลสุขภาพตนเอง จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 11-18

2.2 แบบแผนสุขภาพด้านอาหารและการเผาผลาญสารอาหาร จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 19-27

2.3 แบบแผนสุภาพด้านการขับถ่าย จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ข้อ 28-35

2.4 แบบแผนสุภาพด้านกิจกรรมและการออกกำลังกาย จำนวน 3 ข้อ ได้แก่

ข้อ 36-38

2.5 แบบแผนสุภาพด้านการพักผ่อนนอนหลับ จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 39-42

2.6 แบบแผนสุภาพด้านสติปัญญาและการรับรู้ จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ข้อ 43-51

2.7 แบบแผนสุภาพด้านการรับรู้ตนเองและอัตมโนทัศน์ จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ข้อ

52-55

2.8 แบบแผนสุภาพด้านบทบาทและสัมพันธภาพ จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 56-59

2.9 แบบแผนสุภาพด้านเพศและการเจริญพันธุ์ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ข้อ 60-61

2.10 แบบแผนสุภาพด้านการปรับตัวและความทนทานต่อความเครียด จำนวน 1 ข้อ

ได้แก่ข้อ 62

2.11 แบบแผนสุภาพด้านคุณค่าและความเชื่อ จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 63-66

การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (content validity)

แบบสัมภาษณ์ทั้งฉบับได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นอาจารย์พยาบาลของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่เชี่ยวชาญในเรื่องของแบบแผนสุภาพ ช่วยตรวจสอบ แก้ไข ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากนั้นผู้ศึกษา นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุง แก้ไขตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปหาความเชื่อมั่น

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ผู้ศึกษา นำแบบสัมภาษณ์ที่หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 20 คน เพื่อดูความเหมาะสมของภาษา ความชัดเจนของเนื้อหาและระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ศึกษาและนักศึกษาศาสนาสถาพรสุศาสตร์มหาบัณฑิตที่ได้รับการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์แล้ว 2 คน ทำการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา บ้านธรรมปกรณ จังหวัดเชียงใหม่ที่คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในระหว่างวันที่ 1-30 มิถุนายน

2539 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือผ่านคณบดีมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้ปกครองสถานสงเคราะห์คนชราบ้านธรรมปรกรณ์ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผู้ศึกษาและผู้ช่วยสัมภาษณ์แนะนำตนเองและอธิบายวัตถุประสงค์ในการศึกษา ขออนุญาตและขอความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งอธิบายถึงการมีสิทธิเข้าร่วมการศึกษาโดยระหว่างการตอบคำถาม ถ้ากลุ่มตัวอย่างไม่พอใจหรือไม่ต้องการตอบคำถาม กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิออกจากการศึกษาได้
3. ดำเนินการสัมภาษณ์โดยใช้เวลาประมาณ 45 นาทีต่อกลุ่มตัวอย่าง 1 ราย
4. ทุกครั้งที่สัมภาษณ์เสร็จ ผู้ศึกษาจะทำการตรวจแบบสัมภาษณ์เพื่อดูความครบถ้วนของข้อความ ถ้าพบคำตอบใดขาดหายไป จะทำการซักถามเพิ่มเติมเพื่อให้การตอบแบบสัมภาษณ์มีความสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป และข้อมูลแบบแผนสุภาพ โดยนำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ